

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองท้องถิ่นไทยถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครอง และบริหารงานท้องถิ่นของตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้จัดตั้งขึ้นมาหลังสุด มีอำนาจในการปกครองตนเองมีความเป็นอิสระในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบตำบลเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งกำหนดให้หลายบ้านรวมกันขึ้นมาเป็นหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดูแล และหมู่บ้านหลายหมู่บ้านรวมกันเป็นตำบล มีกำนันเป็นผู้ดูแล กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน มีภารกิจช่วยเหลือราชการในการปกครองท้องที่นั้น ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 ที่ให้มีคณะกรรมการตำบลขึ้นมาคณะหนึ่งประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และครูประจำตำบลหนึ่งคนกับคณะกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ หมู่บ้านละหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอเป็นผู้คัดเลือกให้เป็นกรรมการตำบล คณะกรรมการชุดนี้มี หน้าที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่กำนัน พระราชบัญญัติ ดังกล่าว ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านโดยมีเหตุผลว่า

“ในปัจจุบันโลกได้วิวัฒนาการไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ถ้าเปิดโอกาสให้ราษฎรได้ร่วมมือกันบริหารงานของตำบล และหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่เป็นประโยชน์แก่ท้องที่ และประชาชนมีส่วนร่วมโดยไม่ขัดต่อกฎหมายที่มีอยู่แล้ว จะเป็นทางหนึ่งที่จะนำประชาชนไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ และความตั้งใจที่จะส่งเสริมความเจริญของท้องที่ก็จะสำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย” และปรับโครงสร้างของคณะกรรมการตำบลใหม่ประกอบด้วย กำนันท้องที่ ผู้ใหญ่บ้านทุกคนในตำบล แพทย์ประจำตำบล และครูประจำตำบลในตำบลนั้นคนหนึ่ง ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลนั้นไม่น้อยกว่า 2 คน ซึ่ง

นายอำเภอคัดเลือกเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง กับให้มีข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบล นั้นเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตำบลด้วย เช่น ครูใหญ่ทุกโรงเรียน หัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ประจำตำบล และได้กำหนดให้มี “สภาตำบล” ขึ้นเป็นครั้งแรก (ตระกูล มีชัย. 2537 : 79-94) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 มีปัญหา คือ

1. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเอง
 2. คณะบริหารของงานองค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความรู้และความเข้าใจ ในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ดีพอ
 3. องค์การบริหารส่วนตำบลขาดรายได้ที่เพียงพอในการจัดทำโครงการต่างๆ
- ดังนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้ ถูกยกเลิก โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515

จากปัญหาดังกล่าวพลเอกประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509 ลงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2509 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) ให้ยกเลิกการบริหารงานในตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509 เป็นรูปแบบบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการสภาตำบล” ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบลเป็น กรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่ง ครูประชาบาลในตำบลนั้นอีกคนหนึ่งคน และราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละหนึ่งคน ถึงแม้จะเปลี่ยนรูปแบบบริหารในรูปแบบคณะกรรมการก็ตามแต่ การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานยังคงขึ้นอยู่กับนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งไม่แตกต่างจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 สำหรับเป้าหมายของการจัดตั้งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาการเมือง ระบอบประชาธิปไตย และส่งเสริมการพัฒนาบริหารระดับตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปัญหาของสภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/2509 คือ

1. เนื่องจากสภาตำบลรูปแบบนี้ต้องดำเนินการตามโครงการพัฒนาผลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงจำเป็นที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้บริหารของสภาตำบลจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่เหมาะสม เพื่อให้สนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้ได้ผลดีด้วย ดังนั้น เมื่อตำบลใดไม่อยู่ในโครงการพัฒนาผลเมืองระบอบประชาธิปไตย ก็จะไม่สามารถแพร่ขยายตำบลให้มีสภาตามรูปแบบนี้ได้และไม่สามารถปลูกฝังทัศนคติแบบประชาธิปไตยให้กับสภาตำบลได้อย่างทั่วถึง

2. ปัญหาเรื่องการครอบงำของครุประชาบาล ตามรูปแบบสภาตำบลนี้กำหนดให้ครุประชาบาลหนึ่งคนเป็นเลขานุการสภาตำบล และเป็นกรรมการด้วยยอมไม่ชอบด้วยหลักการปกครองตนเอง เพราะครุประชาบาลไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เมื่อได้เป็นกรรมการก็ยอมมีสิทธิโต้แย้ง และแสดงความคิดเห็นได้ ดังนั้น ในการประชุมจึงชักจูงมติของที่ประชุมได้ง่าย เพราะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มากกว่าคณะกรรมการสภาตำบลผู้อื่น

หลังจากนั้นมา จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ (ฉบับที่ 326) ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เพื่อปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารส่วนตำบล ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมโดยมีเหตุผลว่า “หากการปกครองชั้นพื้นฐานในตำบลไม่มั่นคง และเหมาะสมแล้วจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการปกครองของส่วนภูมิภาคระดับอื่น และจะเป็นอุปสรรคแก่การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น การอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรจัดระเบียบบริหารในตำบลเพียงรูปแบบเดียว เรียกว่า “สภาตำบล” ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีคณะกรรมการสภาตำบลโดยกำนันท้องที่เป็นประธาน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบลเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละหนึ่งคนซึ่งราษฎรในหมู่บ้าน เป็นผู้เลือกมีที่ปรึกษาหนึ่งคนซึ่งนายอำเภอคัดเลือกจากปลัดอำเภอหรือพัฒนากรท้องที่ แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งและเลขานุการสภาตำบลหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอคัดเลือกจากครุประชาบาลในตำบลนั้น แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อแต่งตั้ง ปัญหาของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 มีดังนี้

1. ขาดการควบคุมและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง
2. กรรมการสภาตำบลขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถ โดยทั่วไป มีพื้นฐานการศึกษาต่ำขาดความรู้ความสามารถในด้านกฎหมายและระเบียบราชการ
3. โครงการที่จะดำเนินการไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของราษฎร เพราะเป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลเท่านั้น
4. ขาดความเป็นอิสระเพราะไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
5. มีรายได้น้อยไม่พอที่จะใช้ดำเนินการในท้องที่

ดังนั้นรัฐบาลโดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายด้านการเมือง การปกครองที่จะส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับตำบล เป็นนิติบุคคล เพื่อให้มีความคล่องตัว และร่วมกันแก้ไขปัญหของประชาชนในตำบล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทั่ง

มหาดไทย จึงได้มีคำสั่งที่ 802/2535 แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อศึกษาปรับปรุงระบบบริหารการปกครองท้องถิ่น และในเวลาต่อมารัฐบาลได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 262/2535 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2535 แต่งตั้ง “คณะกรรมการปรับปรุงการบริหารการปกครองท้องถิ่น” พิจารณาปรับปรุงสภาตำบล ตามประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 พวว่า สภาตำบลได้จัดตั้งมาเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน ทำให้ในเวลาต่อมา มีการยกเลิกสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ทั้งหมดและให้กระทรวงมหาดไทย ยกฐานะสภาตำบล ดังกล่าวขึ้นเป็น “สภาตำบล” ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

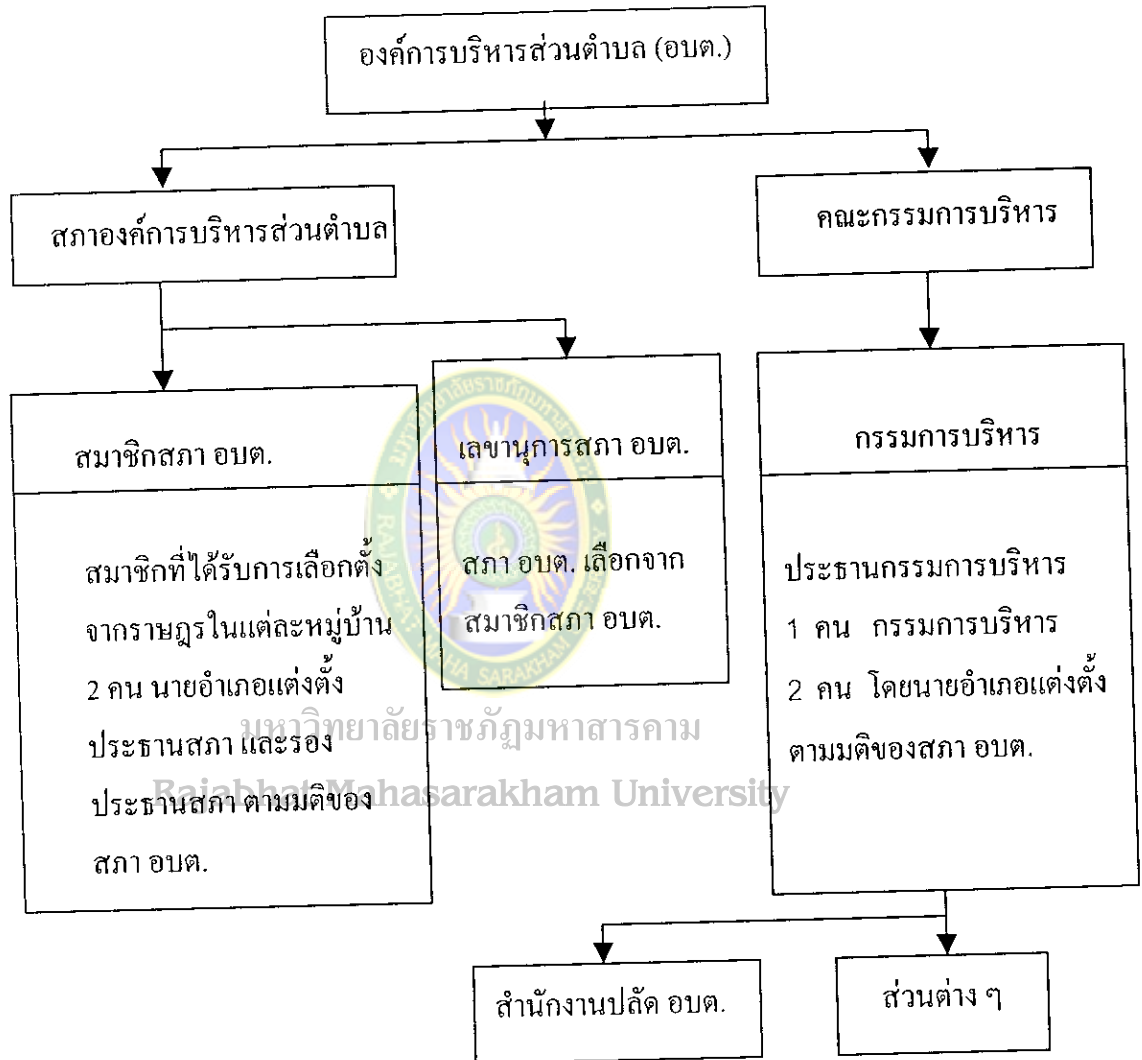
กรณีสภาตำบลใดที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท กระทรวงมหาดไทยจะทำการยกฐานะสภาตำบลนั้นขึ้นเป็น “องค์การบริหารส่วนตำบล” ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ดังนี้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตตำบล แพทย์ประจำตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย กำนันเป็นประธาน ผู้ใหญ่บ้านซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือก 2 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 4 คน จึงได้ยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 มาเป็นลำดับดังนี้ ปี พ.ศ. 2538 มี 617 แห่ง ปี พ.ศ. 2539 มี 2,143 แห่ง ปี พ.ศ. 2540 มี 3,637 แห่ง และปี พ.ศ. 2542 มี 350 แห่ง รวมเป็น 6,746 แห่ง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและคาดว่าสภาตำบลที่เหลืออยู่ 219 แห่ง คงจะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลให้เต็มพื้นที่ประเทศในปี พ.ศ. 2544 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบไปด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหารจำนวน 2 คน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (วันเพ็ญ จันทร์ศร. 2543 : 21-22) จะแตกต่างกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 คือ จะไม่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตำแหน่ง แต่ก็ยังให้สิทธิกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ลงสมัครเลือกตั้ง โดยไม่ต้องลาออกเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วจึงลาออก (ชวงส์ ฉายะบุตร. 2538 : 153 - 160) ดังแผนภูมิที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

แผนภูมิที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542

การกระจายอำนาจการปกครองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น อยู่ในความสนใจของประชาชนทุกฝ่าย เพราะประชาชนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นชนบททั่วประเทศ และอยู่ภายใต้เขตการปกครองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และมีพื้นที่ครอบคลุมมากที่สุดจะเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้ช่วยเหลือประชาชนทั้งในด้าน

พัฒนาคนและสังคม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร และด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการ องค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะ

มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

7. ค้ำจุนดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา และพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

จะเห็นว่าบทบาทอำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นเวทีที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และพัฒนาท้องถิ่นตนเองให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง อย่างไรก็ตามในขณะที่สภาพแวดล้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ ย่อมเปลี่ยนไป เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมเป็น 31 ข้อ แต่จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้พบว่าปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญนั้นมีหลายประการได้สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นดังนี้ เช่น คณะกรรมการบริหารขาดความรู้ ความสามารถ ขาดประสบการณ์ ขาดอุดมการณ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดความรู้ความสามารถ ขาดประสบการณ์ เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เชื้อยิ่ง และวิรัชญ์ คงคะจันทร์. 2530 : 154-155)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : โดยมุ่งศึกษาบทบาท และอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนดไว้ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ว่าเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 67 หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ วิเคราะห์ และหาข้อสรุปสำหรับเป็นแนวทางที่จะพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงตามภารกิจของกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานในการพัฒนาท้องถิ่น

สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน 2 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้
 - 1.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
 - 1.2 การศึกษา
 - 1.3 ความกระตือรือร้น
 - 1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 1.5 ความซื่อสัตย์สุจริต
2. บทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับน้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 131 แห่ง
2. ทำให้ทราบถึงบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 131 แห่ง
3. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยศึกษาภายใต้ ขอบเขต ดังนี้

1. พื้นที่ศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. ประชากร คือ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 393 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัด มหาสารคาม ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ ยามาเน่ ทาโร (Yamane Taro, 1972 : 737 ; อ้างถึงใน สุพจน์ วัฒนวิเชียร. 2543 : 28) จำนวน 198 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการปฏิบัติงานประกอบด้วย

5 ด้าน คือ Rajabhat Mahasarakham University

4.1.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

4.1.2 การศึกษา

4.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

4.1.4 ความกระตือรือร้น

4.1.5 ความซื่อสัตย์สุจริต

4.2 ตัวแปรตาม คือ บทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลจำนวน 9 ด้าน ดังนี้

4.2.1 จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก

4.2.2 รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้ง

กำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

4.2.3 ป้องกัน และระงับโรคติดต่อ

4.2.4 ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

4.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

4.2.7 คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

4.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็น และสมควร

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นระดับตำบล จังหวัดมหาสารคาม ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 67 จำนวน 9 ข้อ ได้แก่

1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

1.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง

กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

1.3 ป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ

1.4 ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

1.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

1.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.8 บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

งามของท้องถิ่น

1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 131 องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกันทรวิชัย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภอวาปีปทุม อำเภอเชียงยืน อำเภอยางสีสุราช อำเภอนาคู อำเภอแกลง กิ่งอำเภอกุฉินารายณ์ และกิ่งอำเภอชื่นชม

3. คณะกรรมการบริหาร หมายถึง ตำแหน่ง ผู้บริหารงานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดำรงตำแหน่ง และมีจำนวนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542

4. **ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่** หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมาย

5. **การศึกษา** หมายถึง ชั้นสูงสุดที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเรียนจบ

6. **ประสบการณ์ในการทำงาน** หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่ได้รับคัดเลือก และแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7. **ความกระตือรือร้น** หมายถึง ความสนใจ เอาใจใส่ในการทำงานตามหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วง

8. **ความซื่อสัตย์สุจริต** หมายถึง การไม่คดโกง ไม่ทุจริต ไม่เรียกรับผลประโยชน์ต่างๆ จากการทำงานตามหน้าที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University